

СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ
TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SODNÍ DVŮR EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT BHREITHIÚNAIS NA gCÓMHPHOBAL EORPACH
CORTE DI GIUSTIZIA DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU TIESA

EUROPOS BENDRIJŲ TEISINGUMO TEISMAS
AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-GUSTIZZJA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS
CURTEA DE JUSTIȚIE A COMUNITĂȚILOR EUROPENE
SÚDNY DVOR EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTEV
SODIŠČE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL

Pressi- ja teabeosakond

TEAVE AJAKIRJANIKELE nr 12/08

3. märts 2008

UUS MENETLUS VABADUSEL, TURVALISUSEL JA ÕIGUSEL RAJANEVA ALA JAKS: *EELOTSUSE KIIRMENETLUS*

Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala on üks valdkondadest, milles viimastel aastatel on toimunud intensiivne õigusloome. Vastu on võetud uusi õigusakte, mis mõnikord tekitavad liikmesriikide kohtutes tundlikke küsimusi seoses ühenduse õiguse tõlgendamise või kehtivusega. Selles valdkonnas – nagu igas teiseski – on väga oluline, et ühenduse õigusnorme kohaldataks ühetaoliselt kogu liidu territooriumil.

Üks Euroopa Kohtu ülesannetest on just aidata ühtsele kohaldamisele kaasa eelotsusemenetluse mehhanismiga. Valdkondi, mis moodustavad vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala ja mida käsitletakse Euroopa Liidu lepingu VI jaotises (politseikoostöö ja õiguslane koostöö kriminaalasjades) ja EÜ asutamislepingu kolmanda osa IV jaotises (viisa-, varjupaiga-, sisserände- ja muu isikute vaba liikumisega seotud poliitika, sh õiguslane koostöö tsiviilasjades), iseloomustab tihti kiireloomulisus, mille puhul ei ole rahuldav tavapärane eelotsusemenetlus, mis kestab keskmiselt poolteist aastat eelkõige asjassepuutuvate isikute paljususe ja piirangute tõttu, mis tulenevad nende märkuste tõlkimisest, mida iga liikmesriik soovi korral võib esitada. Pikk kestus võib pärssida liikmesriikide kohtute tahet sellist liiki menetlustes Euroopa Kohtu poole pöörduda.

Sel põhjusel tegi Euroopa Kohus nõukogu palvel ettepaneku kehtestada **uut liiki menetlus: eelotsuse kiirmenetlus**¹. See menetlus, mis kehtib alates 1. märtsist 2008, peaks Euroopa Kohtul võimaldama lahendada märkimisväärselt lühendatud tähtaja jooksul kõige tundlikumad küsimused, mis on seotud vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva alaga, näiteks küsimused, mis võivad tekkida olukordades, milles on tegemist vabadusekaotusega, kui vastus tekkinud küsimusele on määrav vahi all või vangistuses viibiva isiku õigusliku olukorra hindamiseks või kui vanema õigusi või laste eestkostet käsitlevas menetluses sõltub selle kohtu pädevus, kelle poole on ühenduse õiguse alusel pöördutud, eelotsuse küsimusele antavast vastusest.

Uut menetlust eristavad tavapärasest eelotsusemenetlusest kolm olulist tunnust.

Esiteks teeb eelotsuse kiirmenetlus kiiruse huvides vahet isikutel, kellel on lubatud osaleda menetluse kirjalikus staadiumis, ja isikutel, kellel on õigus osaleda menetluse suulises staadiumis. Uues menetluses on üksnes põhikohtuasja pooltel, liikmesriigil, kelle kohus on eelotsusetaotluse esitanud, Euroopa Komisjonil ning vajaduse korral nõukogul ja Euroopa Parlamendil, kui mõni nende õigusaktidest on kõne all, õigus esitada menetluse keeles ja

¹ Nõukogu 20. detsembri 2007. aasta otsus, millega muudetakse protokollu Euroopa Kohtu põhikirja kohta, ja Euroopa Kohtu poolt 15. jaanuaril 2008 vastu võetud Euroopa Kohtu kodukorra muudatused (ELT L 24, 29.1.2008, lk 39).

lühikese tähtaja jooksul kirjalikke märkusi. Muudel huvitatud isikutel, sh muudel liikmesriikidel kui see, kelle kohus eelotsusetaotluse esitas, ei ole kõnealust õigust, vaid nad kutsutakse kohtuistungile, kus nad võivad soovi korral esitada oma suulised märkused küsimuste kohta, mis liikmesriigi kohus on esitanud, ja kirjalike märkuste kohta.

Teiseks on kohtuasjades, milles kohaldatakse sellist uut menetlust, kohtu sisemine töökorraldus märkimisväärselt kiirem, kuna kõik vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevat ala puudutavad kohtuasjad määratakse nende saabumisel viiest kohtunikust koosnevale kojale, millele on spetsiaalselt ülesandeks tehtud tagada ühe aasta jooksul selliste kohtuasjade sõelumine ja menetlemine. Kui koda otsustab kiirmenetluse kohaldamise taotluse rahuldada, teeb ta lahendi lühikese aja jooksul pärast kohtuistungit ja kohtujuristi ärakuulamist.

Lõpuks tuleb märkida, et soovitava kiiruse saavutamiseks toimub menetlus praktikas peamiselt elektrooniliselt. Euroopa Kohtu kirjavahetus liikmesriikide kohtute, põhikohtuasja poolte, liikmesriikide ning ühenduse institutsioonidega toimub võimalikult suures ulatuses elektrooniliste sidevahendite teel.

Eelotsusemenetluse sellise põhjaliku parendamise teel soovib Euroopa Kohus rahuldada kiireloomulise vajaduse, mis võib iseloomustada vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva alaga seotud menetlust.

Praktilist teavet annab Euroopa Kohus liikmesriikide kohtutele mõeldud juhistes, mis on kättesaadavad Euroopa Kohtu veebileheküljel:

<http://curia.europa.eu/et/instit/txtdocfr/txtsenvigreur/noteppu.pdf>

Kättesaadav kõigis ametlikes keeltes

Käesolev teave ajakirjanikele on kättesaadav ka Euroopa Kohtu veebileheküljel

<http://curia.europa.eu/et/actu/communiques/index.htm>

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler.

Telefon (00352) 4303 3127, faks (00352) 4303 3656